

Schrijven voor
De Journalist
doe je zo

Stijlboek De Journalist

januari 2024

Deel 1: vormelijke afspraken

1. Cursief

Staan cursief:

- titels van programma's, kranten/magazines, boeken, films enz.
- anderstalige woorden, tenzij ze algemeen aanvaard zijn en in woordenlijst.org staan

Staan niet cursief:

- namen van mediamerken (VRT, DPG Media ...)
- quotes of lange stukken zinnen

2. Aanhalingstekens

Staan tussen enkele aanhalingstekens:

- quotes (titels, streamers ...)
- antwoorden op vragen
- woorden die op een of andere manier uit de tekst gelicht moeten worden

Staan tussen dubbele aanhalingstekens:

- quotes in antwoorden

Andere afspraken:

- we maken géén gebruik van de ELDA-regel (eerst leesteken dan aanhalingsteken) als de zin één geheel vormt (wordt wél gebruikt bij literaire teksten).

bv. 'Ik vrees', zei Rob, 'dat de brug zal instorten.'

In literaire tekst zou dat zijn: 'Ik vrees,' zei Rob, 'dat de brug zal instorten.'

- na een uitroepteken of vraagteken in een citaat volgt nog een komma als de samengestelde zin begint met het citaat

bv. 'Is dat geen klinkklare onzin?', vroeg hij.

-gedachten worden zonder aanhalingstekens weergegeven, en na een dubbele punt volgt een kleine letter

bv. Ik dacht: morgen ga ik naar de film.

3. Klemtoontekens

Worden zo veel mogelijk vermeden omdat ze een tekst visueel onrustig maken, behalve wanneer er echt nadruk op een woord gelegd moet worden.

bv. Dat is *dé* manier om een artikel voor *De Journalist* te schrijven.

4. Punctuatie

-geen spatie voor vraagteken, uitroepeten, punt

-beletselteken (de drie puntjes) steeds met een spatie na het laatste woord en niet voorafgegaan door een komma

bv. Ik geloof er niets van ...

-dubbele punt en puntkomma: meteen aansluiten na het woord

-dubbele punt in een interview na een naam bij een antwoord: naam én dubbele punt in vet zetten

bv. Wat is het antwoord? **Ronny:** ‘Het antwoord is ...’

-geen spaties bij haakjes, wél bij gedachtestreepjes

-opsommingen worden voorafgegaan door een dubbele punt en worden gescheiden van elkaar door een komma (als het woorden zijn) of een puntkomma (als het woordgroepen zijn)

-geen leesteken op het einde van de zin bij een quote/streamer

5. Cijfers

-cijfers van 1 tot 20 voluit in woorden (behalve in grafieken, tabellen, zeer praktische info ...)

bv. Hij heeft negentien boeken.

bv. Ze is 34 jaar.

-ook rangtelwoorden van 1 tot 20 voluit, daarboven in cijfers

bv. Het is de tweede keer.

bv. Zelfs op zijn 88ste sport hij nog.

-‘één’ schrijven we alleen zo als er echt de nadruk op ligt

bv. Hij heeft nog slechts één dag te leven.

Maar bv. Hij bedoelde noch het een noch het ander.

bv. Het is een van de vele zorgen die hij heeft.

-tijdsaanduiding

bv. 15.30 uur

-aanduiding datum

bv. 28/12/2003

-euro: voluit

bv. Het kost tien euro.

-%: steeds aansluiten meteen na het cijfer

bv. 80% (tachtig procent)

Deel 2: praktische afspraken

1. Algemeen

- quotes bovenaan de tekst met het woordje 'quote' erbij
- aanwijzingen voor opmaak in het rood bv. kaderstuk
- bij grote artikels (meer dan 1 bladzijde) staat de naam van de redacteur voluit na de inleiding, bij kleine artikels initialen tussen haakjes op het einde van de tekst. Bv: (CM)
- tussentitels in het vet
- kaderstukken graag achteraan de tekst anders weet lay-out niet waar het kader stopt
- QR codes kan lay-out zelf aanmaken, zet de url dan duidelijk in de tekst

2. Vaste rubrieken

Onder embargo

-persoonsnamen in het vet

Getipt door de redactie

soort (boek, expo, film ...)

titel

tekst

info

Deel 3: een aantal taalissues

1. Hoofdletters of kleine letters?

*schoolvakken & titels en academische graden in vakgebieden met kleine letter

bv. Ze geeft al jaren chemie. Ze is bachelor in de wiskunde. Hij studeert voor master in de informatica. Ze is doctor in de ingenieurswetenschappen.

MAAR hoofdletter voor officiële benamingen van studierichtingen en opleidingen

bv. de studie Wiskunde, de leerlingen van de richting Wetenschappen-Wiskunde, de opleiding Geneeskunde, de bachelor(opleiding) Wiskunde, de master(opleiding) Journalistiek, studenten van de opleiding Algemene Economie

*officiële eigennamen van unieke instellingen schrijven we met hoofdletters

bv. het Hof van Cassatie, de Hoge Raad, het Vlaams Parlement, de Wereldhandelsorganisatie ...

Maar kleine letter wanneer we het als soortnaam gebruiken

bv. het Italiaanse en Duitse parlement, het hof van assisen van Antwerpen, het gerechtshof in Den Haag

*een merknaam is met een hoofdletter, tenzij het een soortnaam geworden is

bv. Dafalgan, Coca-Cola ... vs. een aspirientje, een cola ...

*de naam van een heilig boek schrijven we met een hoofdletter als we de tekst bedoelen, maar met een kleine letter als het om een exemplaar van het boek gaat

bv. de Bijbel, de Koran ... vs. een mooi uitgegeven bijbel, een versierde koran

2. Zijn of haar?

Als de naam van een organisatie of een bedrijf een vrouwelijk kernwoord bevat, gebruiken we het bezittelijk voornaamwoord *haar* om naar de naam te verwijzen. Naar een bedrijfsnaam met een mannelijk of onzijdig kernwoord verwijzen we met *zijn*. Als het kernwoord een *de*-woord is dat zowel mannelijk als vrouwelijk kan worden gebruikt, kunnen we er zowel met *zijn* als met *haar* naar verwijzen. Kies in dergelijke gevallen één vorm en pas je keuze consequent toe.

- Garage Ooms past haar beleid aan. (*garage is vrouwelijk*)
- Culina Kookshop heeft zijn assortiment uitgebreid. (*shop is mannelijk*)
- Tuinplantencentrum De Pauw heeft zijn openingsuren gewijzigd. (*centrum is onzijdig*)
- Rabobank heeft haar/zijn resultaten bekendgemaakt. (bank kan zowel *mannelijk* als *vrouwelijk* zijn)

Firmanamen die geen betekenisvol kernwoord hebben, beschouwen we als onzijdig. Als we een lidwoord toevoegen, gebruiken we het onzijdige lidwoord *het*, bijvoorbeeld in *het wereldwijd bekende Pepsi*. Om naar onzijdige woorden te verwijzen, gebruiken we het bezittelijk voornaamwoord *zijn*. In zulke gevallen wordt dikwijls ten onrechte verwezen met *haar*.

- Toen vierde Miele *zijn* honderdste verjaardag.
- Plantyn meldt dat op *zijn* website.

Als we de naam van een bedrijf door een soortnaam laten voorafgaan, richt het bezittelijk voornaamwoord zich naar dat woord.

- De uitgeverij Plantyn meldt dat op haar website. (*uitgeverij is een vrouwelijk woord*)